

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань фінансів, податкової та митної політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-28-07, факс: 255-25-91

До реєстр. № 6490
від 30.12.2021
реєстр. № 6490-1
від 18.01.2022

ВИСНОВОК

**на проекти законів України
про внесення змін до Митного кодексу України щодо запровадження
атестації посадових осіб митних органів
(реєстр. № 6490 від 30.12.2021)**

**про внесення змін до Митного кодексу України щодо запровадження
атестації посадових осіб митних органів
(реєстр. № 6490-1 від 18.01.2022)**

05 квітня 2023 року
протокол № 132

Комітет на своєму засіданні 05 квітня 2023 року (протокол № 132) розглянув проект Закону України про внесення змін до Митного кодексу України щодо запровадження атестації посадових осіб митних органів (реєстр. № 6490 від 30.12.2021), поданий Кабінетом Міністрів України та альтернативний до нього проект Закону України про внесення змін до Митного кодексу України щодо запровадження атестації посадових осіб митних органів (реєстр. № 6490-1 від 18.01.2022), поданий народними депутатами України Гетманцевим Д.О. та іншими народними депутатами України.

Щодо законопроекту реєстр. № 6490

Проектом Закону пропонується внести зміни до Митного кодексу України, в частині доповнення його новою статтею 570¹, яка встановлюватиме норми, зокрема, щодо проведення атестації посадових осіб митних органів для підтримання належного рівня їх кваліфікації і добросовісності; видів атестації та частоти їх проведення; принципів, з дотриманням яких проводиться атестація, прийняття атестаційною комісією рішення про відповідність, часткову відповідність або невідповідність посадової особи митного органу займаній посаді та можливих рекомендацій та рішень щодо подальшого просування по службі або припинення державної служби такими особами.

При цьому проектом Закону пропонується відповідно до частини третьої статті 569, частин другої, п'ятої статті 570, статті 573 Митного кодексу України, пункту 17 частини третьої та частини п'ятої статті 3, частини другої статті 5 Закону України «Про державну службу» визначити особливість проходження служби у митних органах, відповідно до якої у разі прийняття атестаційною комісією рішення за результатами періодичної атестації про відповідність особи посаді, таке рішення може включати рекомендації (і є підставою) щодо переведення такої особи на вищу вакантну посаду державної служби наступної підкатегорії посад державної служби.

Автори законопроекту зазначають в пояснювальній записці, що враховуючи комплексність процедури атестації, проходження якої вимагає від посадової особи як мінімум не меншого рівня підготовки від посадової особи, ніж під час конкурсної процедури, передбачення можливості переведення посадової особи на вищу посаду без проведення конкурсу є ефективним способом підвищення рівня мотивації посадових осіб митних органів. Крім цього, це надасть додаткові можливості для покращення системи планування кар'єри посадових осіб митних органів та забезпечення формування якісного кадрового резерву.

Головне науково-експертне управління Верховної Ради України у своєму експертному висновку надало ряд зауважень та пропозиції до законопроекту.

Комітет з питань бюджету у своєму висновку від 13.04.2022 зазначив, що законопроект не матиме впливу на показники бюджету. У разі прийняття відповідного закону він може набирати чинності у термін, запропонований автором законопроекту.

Щодо альтернативного проекту Закону реєстр. № 6490-1

Даним законопроектом пропонується крім доповнення Митного кодексу України новою статтею 570-1 “Атестація посадових осіб митних органів”, також викласти у новій редакції частину третю статті 570 Митного кодексу України з метою усунення розбіжностей між Кодексом та законодавством про державну службу та антикорупційним законодавством, зокрема щодо встановлення обмежень при вступі особи на державну службу. А також привести термінологію Митного кодексу України у відповідність із Законом України «Про запобігання корупції».

В частині норм щодо запровадження атестації посадових осіб митниці пропонується визначити: мету та принципи проведення атестацій, їх види та періодичність проведення, коло суб'єктів, що підлягатимуть проходженню атестацій та щодо яких вони не проводяться, повноваження Кабінету Міністрів України на встановлення порядків утворення атестаційних комісій, організації та проведення атестацій, порядок проведення співбесіди щодо відповідності професійної компетентності посадової особи, права такої особи, зокрема право на особисту участь та подання будь-яких пояснень, заперечення, документи, доводи, міркування щодо підтвердження

відповідності своєї професійної компетентності, рішення, які приймаються за результатами проведення атестації посадових осіб, та строки їх прийняття.

Основною метою даного законопроекту є запровадження атестації лише посадових осіб митних органів, до повноважень яких належить організація, координація та здійснення завдань, покладених на митні органи та пов'язаних із проведенням митного контролю та митного оформлення товарів, боротьбою з порушенням митних правил, з метою підтримання належного рівня їх професійної компетентності та підтвердження відповідності займаній посаді, на відміну від основного законопроекту, яким пропонується проводити атестацію всіх працівників.

Головне науково-експертне управління Верховної Ради України у своєму експертному висновку надало ряд зауважень та пропозиції до законопроекту.

Комітет з питань бюджету у своєму висновку від 13.04.2022 зазначив, що законопроект не матиме впливу на показники бюджету. У разі прийняття відповідного закону він може набирати чинності у термін, запропонований автором законопроекту.

Міністерство фінансів України у своєму експертному висновку від 15.02.2022 зазначило про підтримку законопроекту за умови його доопрацювання з урахування таких пропозицій:

1) процедура атестації має застосовуватися до всіх без виключень посадових осіб митних органів, що займають посади державної служби категорії «Б» і «В»;

2) Такі категорії посадових осіб як:
які не виконували посадових обов'язків понад рік, але за якими відповідно до закону зберігалось місце роботи (посада);
поновлені на посаді після звільнення;

призначені на посади в митних органах шляхом переведення з іншого державного органу (крім митного), на думку Мінфіну мають підлягати не первинній, а позачерговій атестації;

3) рішення атестаційної комісії повинно мати обов'язковий характер;

4) доцільно передбачити можливість включення до рішення атестаційної комісії рекомендацій

Під час підготовки законопроектів до першого читання Комітетом отримані до них зауваження:

Національне агентство з питань державної служби висловило сумніви щодо доцільності проведення одночасно як атестації, так і щорічного оцінювання посадових осіб митних органів. Зокрема НАДС у своєму висновку до законопроекту № 6490-1 зазначає, що запропоновані проектом Закону зміни не виключають можливість проведення одночасно як атестації, так і щорічного оцінювання відповідних посадових осіб, за результатами чого до таких осіб можуть виникнути різні за характером правові наслідки. Таким чином, запропоновані проектом зміни не узгоджуються з концептуальними положеннями Закону України «Про державну службу»

та визначеними принципами проходження державної служби (*примітка, НАДС не надавало Комітету висновку до основного законопроекту так як він урядовий. При цьому, в проекті № 6490 також не врегульовано питання співвідношення щорічної оцінки та атестації митників, а отже відповідні зауваження НАДС є актуальними і до цього законопроекту*).

Міністерство юстиції України надало зауваження, зокрема щодо доцільності проведення такого виду атестації державного службовця, вперше призначеного на посаду в митних органах, як первинна, після проходження ним всіх етапів конкурсу та можливого випробування на посаді. *Потрібно відмітити, що дійсно дані законопроекти не врегульовують порушеного Мінюстом питання, у тому числі співвідношення первинної атестації, а також випробування на посаді та встановлення відповідності державного службовця займаній посаді, яким підлягають вперше призначені особи на державну службу відповідно до статті 35 Закону України «Про державну службу».*

Національне агентство з питань запобігання корупції виявило в законопроектах ряд корупціогенних факторів, які підлягають усуненню шляхом доопрацювання положень законопроектів. Зокрема, в резюме антикорупційної експертизи до законопроектів НАЗК зазначає, що атестація посадових осіб митних органів виглядає надмірною по суті та такою, що може зумовлювати корупцію за своєю формою і наслідками (прийняття рішень щодо переведення на нижчу посаду, направлення на підвищення кваліфікації або із звільнення із займаної посади), що може призвести до зворотного результату від заявленої мети проекту. Процедура атестації в значній мірі дублюватиме конкурсну процедуру на посаду державної служби, яка так само включає перевірку рівня знань, у тому числі антикорупційного та митного законодавства (відповідне тестування), яку особа вже пройшла. Встановлення дискреційних повноважень керівників митних органів може мати наслідком прийняття необґрунтованих (без врахування кваліфікації та доброчесності) кадрових рішень.

У зв'язку з цим, НАЗК надало ряд рекомендацій щодо удосконалення положень проектів, а саме:

1) визначити у проекті Закону № 6490 належні підстави та строки проведення первинної атестації або ж загалом виключити положення, які стосуються первинної атестації;

2) виключити оціночні поняття із проектів законів (а саме «суттєві недоліки у роботі» як підставу для проведення позачергової атестації);

3) визначити у проекті № 6490-1 належні підстави для проведення позачергової атестації;

4) удосконалити положення проекту Закону № 6490-1 для поширення атестації на всіх посадових осіб митних органів, які займають посади державної служби категорій «Б» і «В»;

5) визначити дієвий механізм реалізації рекомендацій атестаційних комісій;

6) доопрацювати положення проекту Закону та узгодити його поняття із поняттями чинного законодавства.

За результатами обговорення зазначених законопроектів і зауважень до них, членами Комітету прийнято рішення про необхідність доопрацювати дані законопроекти з урахуванням вимог частини другої статті 110 Регламенту Верховної ради України, пунктів 1 і 2 частини першої статті 12, пункту 1 частини першої статті 15 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» та внести на розгляд Верховної Ради України доопрацьований законопроект.

Доопрацьованим у Комітеті законопроектом пропонується:

змінити процедуру проведення конкурсного відбору на посаду Голови Держмитслужби за прикладом кращих практик Національного антикорупційного бюро України, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, Національного агентства з питань запобігання корупції, в тому числі передбачивши порядок формування складу та змісту вимог до діяльності конкурсної комісії,

врегульовано порядок відбору та залучення до проведення відкритого конкурсу на посаду Голови Держмитслужби міжнародних експертів, що мають високі професійні компетенції, зокрема, досвід роботи у сферах права, економіки та/або запобігання корупції не менше п'яти років,

встановлено чіткий алгоритм прийняття рішень конкурсною комісією та визначено, що конкурсна комісія вносить подання Прем'єр-міністру України на одну кандидатуру (переможця конкурсу),

надано право новому Голові Держмитслужби формувати кадровий потенціал митних органів, в тому числі шляхом призначення своїх заступників за поданням Прем'єр-міністра України відповідно до пропозицій такого Голови, а також скасування необхідності погодження з Міністром фінансів України призначення на посади та/або звільнення з посад керівників середньої ланки (зокрема начальників митниць та директорів департаментів центрального апарату) та положень про територіальні органи, виключивши цю норму також із Закону України «Про центральні органи виконавчої влади»,

для контролю та незаангажованої належності реалізації Головою Держмитслужби своїх повноважень запроваджується щорічний зовнішній незалежний аудит ефективності діяльності митних органів, негативний висновок за результатами проведення якого є підставою для звільнення Голови,

визначено особливості прийняття на службу до митних органів, проходження та припинення служби в митних органах, зокрема, щодо встановлення конкретного переліку обмежень, за наявності яких особа не може вступити на службу до митних органів, а також непоширення процедури

оцінювання результатів службової діяльності державних службовців на посадових осіб, з якими укладено контракти про проходження державної служби,

підтримуючи ініціативу Кабінету Міністрів України щодо посилення та підтримання на належному рівні кваліфікації і доброчесності посадових осіб митних органів, передбачено проведення одноразової атестації посадових осіб митних органів з метою встановлення відповідності займаній посаді,

для встановлення мотивації та стабільності проходження служби в митних органах законопроектом визначаються розміри окладів посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, та його територіальних органів, закріплюються складові заробітної плати таких осіб.

З огляду на вищезазначене та керуючись положеннями частини третьої статті 93, статей 100, 108, 110, 111 Регламенту Верховної Ради України,

Комітет прийняв рішення:

внести на розгляд Верховної Ради України доопрацьований проект Закону України за назвою: «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів»,

рекомендувати Верховній Раді України:

1. доопрацьований Комітетом проект Закону України про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів, поданий народними депутатами України – членами Комітету, включити до порядку денного дев'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання;

2. За наслідками розгляду в першому читанні доопрацьований Комітетом проект Закону України про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів, **прийняти за основу.**

3. **Доручити Комітету доопрацювати законопроект про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, а також з урахуванням пропозицій і поправок суб'єктів права законодавчої ініціативи, та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.**

Співдоповідачем від Комітету під час розгляду законопроекту на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити першого заступника

Голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики **Железняк Я.І.**

Додатки:

- 1) текст доопрацьованого законопроекту на 19 арк.;
- 2) порівняльна таблиця до доопрацьованого законопроекту на 27 арк.;
- 3) пояснювальна записка на 3 арк.;
- 4) постанова на 1 арк.

Голова Комітету

Д.О. Гетманцев

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Гетманцев Данило Олександрович
Сертифікат: 26B2648ADD3032E104000000440A3100A883AE00
Дійсний до: 26.12.2024 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-32/03-2023/71103 від 06.04.2023

1157537